

خط: شکسته نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۴گ (۲۷) -
(۳۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸ × ۲۰ سم [ف: ۹-۲۲۳]

● مراتب قطبیت / عرفان و تصوف / فارسی

marāteb-e qotbīyyat

به صورت پرسش و پاسخ.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۱۱۵

آغاز: روشن ضمیر گفت زهی عشق و محبت که چندین ریاضت
و مشقت اختیار کرده اگر نه مجازی بودی به مرتبه قطبیت
میرسیدی

کاه: جمال الدین محمد حسنی، تا: پنجشنبه ۲۰ شوال ۱۱۱۷ق، جا:
مشهد رضوی؛ اص (۷۰۲)، اندازه: ۳/۲۲ × ۳۴/۹ سم [ف: ۱-۲۹/۱۰۴]

به مراتب معرفت < مشکل حل
به مراتب موجودات < دستور معما
به مراتب موجودات < وجودیه

● مراتب الموجودات / فلسفه / عربی

marāteb-ul mawjūdāt

بهمینار بن مرزبان، - ۴۵۸ قمری

bahmanyār ebn-e marzbān (- 1067)

چاپ: به تصحیح اسماعیل واعظ جوادی، جاویدان خرد. ۳
(۱۳۵۶): ۵۶-۷۳

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶/۱-ف

نسخه اصل: (ش ۱۴۸۲)، لیدن ۱۸۴ Or. Cod. 184؛ بی کاه، تا: با
تاریخ ۱۵۱۵ق [فیلمها ف: ۱-۶۲۶]

● مراتب الموجودات = الرسالة الشریفیة / فلسفه / عربی

marāteb-ol mawjūdāt = r.-tul šarīfiyya

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

gorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

ترجمه رساله فارسی او باید باشد. گفتاری است درباره وجود و
مراتب آن.

آغاز: بسمله. مراتب الوجودات فی الوجودیة بحیث التقسیم
العقلی ثلاث لامزید علیها. ادناها الموجود بالغير ... و اعلاها
الموجود بالذات ...

انجام: ان الواجب الوجود تعالی یجب ان یكون فی اعلى مراتب
الموجودیة. تمت الرسالة الشریفیة المسمى بالشریفیة.

[مکتبه امیرالمؤمنین ۵۸۰/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۴/۵

آغاز: بسمله. الحمد لله الواحد القديم المستعان الكافی ... قد جرى
ذكر فضائل امیرالمؤمنین علی علیه السلام؛ انجام؛ اجتماعا معهم
فی القيامة بمنه و لطفه ... فی شهر محرم الحرام سنة ۶۱۸ هجرى و
السلام

خط: نسخ، کاه: علی حسین، تا: سه شنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۳۵۷ق؛
اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه:
۲۲ × ۲۹ سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۲-۶۵۸]

● مراتب قراءت کتب جالینوس / طب / عربی

marāteb-e qerā't-e kotob-e jālīnūs

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری
شرح و حواشی:

۱- مراتب قرأة الكتب الطيبة، قسطا بن لوقا (-۳)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۱۴

آغاز: بسمله، کتاب جالینوس فی مراتب؛ انجام: بتدبیر لطیف حداد
... من قال آمین.

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۷؛ واقف: رضا نائینی، ۱۳۱۱ش؛ جلد:
مقوا، ۴۶ص، ۱۹ سطر [الفبائی: ۵۰۹-]

● مراتب قرأة الكتب الطيبة / طب / عربی

marāteb-u qirā'at-il kutub-itṭibbiyya

قسطا بن لوقا، ق ۳ قمری

qostā ebn-e luqā (- 9c)

واسته به: مراتب قراءت کتب جالینوس؛ جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)
برای: ابو العطریف بطریق

در آن کتاب های پزشکی را که بایستی به ترتیب فرا گرفت یاد
می کند. سزگین معتقد است که این کتاب ویرایشی از «کتاب
فی مراتب قرأة کتبه» است. این اثر فهرست خشک و خالی آثار
جالینوس را دربردارد. همچنین برگردان عناوین کتب یونانی به
عربی از جانب قسطا بن لوقا گاه با آنچه در اثر حنین آمده است
تفاوت دارد که این خود مؤید استقلال مترجم جوان تر از مترجم
سالخورده تر است.

[سزگین ۷۹/۳ و ۲۷۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۸۸/۶

آغاز: بسمله ... احد حدود العاقل یوحی العدل واحد حدود العدل
مقابله الجمیل بمثله، و الطریق ایدالله یولینی من الجمیل مقابله
بمثله؛ انجام؛ و جایز ان یکنفی به من یقصد من الطب الی العلاج
علی طریق الاکتساب لاعلی غیر ذلك. فهذا کاف فیما سال
البطریق، کفاه الله کل المهم و الحمد لله

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276266

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

۶۰، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵ اسم [ف: ۲۳ - ۲۷]

سبعة فصول

در پایان داروها است بترتیب تهجی؛ خط: نسخ، بی‌کاء، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى مذهب، ۲۴۹ گ، ۱۴ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷ اسم [ف: ۱۱ - ۲۴۷]

● **الصناعة الصغيرة (جوامع) = جوامع الصناعة الطبية /**

طب / عربی

aṣ-ṣinā'at-uṣ ṣagīra (jawāmi') = jawāmi'-uṣ ṣinā'at-iṭ ṭibbīya

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: عراقی، عبدالله بن طیب، - ۴۳۴ قمری

این کتاب در فهرست ابن ندیم و در نسخه مجموعه ایصوفیه و کتاب دوم جوامع (شانزده کتاب) جالینوس است. این کتاب را حنین بن اسحاق از یونانی به سریانی ترجمه کرده و بعد (ظاهراً) به دست ابوالفرج به عربی ترجمه شده است. موضوع سخن در این کتاب علایم و اسباب صحت و مرض است و در آغاز آن از مسالک مختلف اطباء در تعلیم و نیز از روش تعلیم جالینوس در کتاب حاضر و در کتاب اثبات الطب و روش جداگانه او در کتاب اسطفسات، مزاج، قوی الطبیعه و باز روش دیگر او در کتاب‌های علل و امراض، مواضع الاهله و حيلة البرء، یاد شده است. در جای دیگر این کتاب، صورت‌های تراکیب حادثه، از دو نسخه سریانی نقل شده و چنین پیداست که سخن مترجم است یا جامع.

● **صناعة الطب (مختصر) / طب / عربی**

ṣinā'at-uṭ ṭibb (mx.)

مختصری است در ترکیب ادویه و دستورات پزشکی که به ادعای مؤلف دارای فوائد عجیب و غریبی است که در کتب دیگر نیامده است، در دو قسم: ۱. اصول تراکیب الادویة و استخراج طبایع المركبات و تحقیق الاوزان و المکابیل؛ ۲. دستورات مصححة و قوانین صحیحة لم یشک احد من العقلاء فی صحته.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۵۵/۵

آغاز: الحمد لله علی ما هدانا سبیل الارشاد و افصح علینا سنن الاسترشاد و نصلی علی کل من اصطفاہ ... و بعد فهذا مختصر فی صناعة الطب

خط: نستعلیق، بی‌کاء، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳ گ (حاشیه ۱۶۱-۱۷۳ ر) [عکسی ف: ۲ - ۵۲]

← الصناعة الطبية < الصناعة الصغيرة

● **الصناعة، العلم، الحالة، الملكة، القوة، اللقوة و الشكل = الحدود = التعريفات / فلسفه / عربی**

aṣ-ṣinā'a, al-'ilm, al-ḥāla, al-malaka, al-quwwa, al-lā-quwwa wa aṣ-ṣakl = al-ḥudūd = at-ta'rīfāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله کوتاهی است در حدود و تعریف بخشی دیگر از اصطلاحات و غیر از رساله «حدود الاشیاء» اوست. نسخه‌ای با انجام مشابه در سپهسالار (ج ۳۰۲/۴) به نام «الحدود و الفرق» از سعید بن هبة الله طیب دانسته شده، نیز با انجام مشابه به نام «قوه و فعل» در مجلس (ج ۳۶۵/۱۰) و فیلمهای دانشگاه (ج ۲۵۴/۳) از نصیرالدین طوسی دانسته شده است.

آغاز: الصناعة، قوه موجوده فی النفس شأنها ان یفعل بها ترتیب فی موضع نحو غرض من الاعراض الحکمة ادراک حقایق الموجودات کما هی محال ...

انجام: المعادن و النباتات و الحيوانات لاکصور العناصر سمی صوراً کمالیه.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷/۱

آغاز: جوامع الاسکندرانیین لکتاب جالینوس فی الصناعة الصغيرة. انحاء المسالک فی التعالیم بحسب رأی بعض الناس خمسة احدها المسلك الذى یرجى الامرفیه؛ انجام: و بالریاضة المعتدله بمنزله المشى المعتدل و الحمام و الركوب. تمت جوامع الاسکندرانیین فی الصناعة الصغیره.

از مجموعه جوامع الاسکندرانیین است؛ خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰ گ (۲-پ-۲۱ ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵ اسم [ف: ۱۹ - ۲۱]

← صناعة الطب < المائة فی صناعة الطب

← صناعة الطب < اصول التراکیب من الطب

● **صناعة الطب / طب / عربی**

ṣinā'at-uṭ ṭibb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۶۴

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى الهم الانسان علم الطب لحفظ صحة الابدان و ازالة المرض بقدر الامکان ... و بعد فهذا مختصر لابد من استحضاره فی صناعة الطب و رتبته علی قسمین القسم الاول کلیاته و فيه مقدمة و مقالتان و خاتمة ... القسم الثانى علم المعالجة و فيه

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

[بغدادی، هدیه العارفين ۲۴۹/۱ دنا ۱۰۳۴/۲ (۳ نسخه)]

طب / عربی

tadbir-ul aṣiḥḥā' (jawāmi')

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129-199)

این کتاب دارای شش مقاله است و ابن ابی اصیبعه این کتاب را یاد نکرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷/۱۴

آغاز: قال ان البدن لو كان لا يقبل التأثير بمنزلة حجر الصام لكان مستغنيا عن صناعة؛ **انجام:** (مقاله ۶): فینبغی له ان یتمشی فیہ شیا قلیلا تمت جوامع المقالة السادسة من کتاب جالینوس فی تدبیر الاصحاء و بتماهاتم جمیع الکتاب.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی ضحیم آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴ گ (۳۶۷-۴۰۰ پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۹ سم [ف: ۱۹-۲۹]

● **تدبیر اطبا و معالجات غریبه آنها / طب / فارسی**

tadbir-e atebbā va mo'ālejāt-e qarībe-ye ānhā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳۵

آغاز: بیاید دانست که علم طب از علمهای واجب است و وجود طیب؛ **انجام:** و صاحب کتاب منازل السائرین است و آن کتاب را شرحها نموده اند و حکایات در باب نوادر اطباء و لطایف سخنان ایشان بسیار است و درین مجموعه به همین اکتفا نمود خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج عنابی، ۱۳ گ (۱۸ پ-۳۰)، ابعاد متن: ۱۵/۷×۷/۸، اندازه: ۲۱/۳×۱۲ سم [رایانه]

● **التدبیر الاعظم = الکیمیا / کیمیا / عربی**

at-tadbīr-ul a'zam = al-kīmīyā

صوفی، عبدالرحمن بن عمر، ۲۹۱-۳۷۶ قمری

sūfī, 'abd-or-rahmān ebn-e 'omar (905-987)

رساله در دستوره‌های کیمیائی بدون رمز به جهت سهولت. آغاز: اما بعد فهذه ا سطر (ورقات) یشتمل علی التدبیر الاعظم بلا رمز ... قال اعلم ان الحجر الشریف المکرم موجود فی کل زمان و اوان

[دنا ۱۰۴۳/۲ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منهم من اخذ الجسد جزءاً من الاکلیل مثل الجسد و هذا الختلافهم فی القلیل و الکثیر.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی، ۲ گ (۴-۵)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۶×۷ سم

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲ گ (۱۱۸-۱۱۹)، ۴۶ سطر، اندازه: ۱۷×۸ سم [ف: ۱۰-۳۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲۷/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵ ص (۱۰۱-۱۱۵)، [عکسی ف: ۱-۳۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۳۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی محمد لواسانی، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نارنجی، ۸ گ (۲۰۳ پ-۲۰۹)، ۲۳ سطر (۵/۱۰×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲ سم [ف: ۱۴-۱۶۲]

● **تدبیر الاصحاء = تدبیر الصحة = الحيلة لحفظ**

الصحة / طب / عربی

tadbir-ul aṣiḥḥā' = tadbir-uṣ ṣiḥḥa = al-ḥīla li-ḥifẓ-iṣ ṣiḥḥa

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129-199)

مترجم: اعسم دمشقی، حبیب بن حسن ق ۳ قمری دارای شش «مقاله» است و قصد او آن است که به مردمان تندرست بیاموزد چگونه تندرستی خود را حفظ کنند، چه آنان که در کمال تندرستی هستند و چه آنان که تندرستی آنان در نهایت کمال نیست، چه آنان که شیوه آزادگان دارند و چه آنان که بر سیرت بردگانند.

[تاریخ نگارشهای عربی (سزگین) ج ۴: ۱۷۷؛ دنا ۱۰۴۲/۲]

تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه: ۳۶۱۲

آغاز: بسمله ... مقاله الاولى من کتاب جالینوس فی تدبیر الصحة قال ان الصناعه التي سانها تدبیر بدن الانسان و ان کانت و احده علی ما بینا فی غیر هذا الکتاب فان اول اجزائها و اعظمها جزان احدهما یسمى تدبیر الصحة؛ **انجام:** و اما من الاعضاء الالیه مزاج مختلف فان الکلام فی مصلحته سیکون فی غیر هذاالموضع: تمت المقالة السادسة من کتاب جالینوس فی تدبیر الصحة و لله الحمد و المنه و بتمام تم الکتاب باسره

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹ ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی پوسیده، ۲۴ ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۶ [ف: ۳-۱۰۶۰]

● **تدبیر الاصحاء (جوامع) = جوامع تدبیر الاصحاء /**

فرستگان نسخ‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد شفیح حسینی، تا: ۱۷ ربیع الثانی

۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ تملک: محمد حسینی متخلص به خاک صدر

الصدوری؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در

اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۵گ، ۲۰ سطر
(۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۰-۷۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۱۱-عکسی

آغاز: قائم به سبحانه ما اعظم ما تری من آیاته و ما اصغر عظیمها
فی جنب قدرته، فاهت فی عظمته طامحات العقول و حارت فی
کبریاته لطائف الاوهام و هو الله الواحد الاحد؛ انجام: هو الرحمة
المکتوبه الخاصة للمؤمنین الذین خلفهم بحقیقه ما هم اهله.

نام مؤلف به استناد فهرست دانشگاه ۷۳/۲۰ ذکر شد؛ خط: نسخ
پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۳۸ص، ۲۷ سطر
(۲۱×۱۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۱۳۱]

● جوامع جالینوس = جوامع الاسکندرانیین لکتب

جالینوس / طب / عربی

jawāmi'-u jālīnūs = jawāmi'-ul iskandarāniyīn li-
kutub-i jālīnūs

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

در قرن ۶ میلادی تنی چند از اطبا یعنی انقیلائوس، استفانوس،
جسیوس و ماریوس ۱۶ اثر جالینوس را ویرایش کردند.
بدانگونه که ابوالفرج بن هندو توضیح می‌دهد آنان مدعی بودند
که توانسته‌اند با فراهم آوردن مجموعه‌ای برگرفته از نوشته‌های
جالینوس نیاز به متون اصلی کتاب‌های او را غیر ضروری سازند.
درباره نحوه اختصار این جلد می‌گوید که عبارت هر یک از
قسمت‌های منتخب دست‌نخورده باقی مانده است. در این
مجموعه آثار نه ۱۶، بلکه ۲۸ کتاب وجود دارد که ضمن آنها ۵
کتاب تشریح، ۶ کتاب نشانه‌شناسی و ۴ کتاب مربوط به نبض
جالینوس هر کدام در یک کتاب خلاصه و ادغام شده است. این
کتاب‌ها بر حسب عناوین اصلی چنین اند: ۱. کتب فرق الطب
المسمى اراسيس؛ ۲. کتاب الصناعة الصغیرة یا الصناعة الطیبة؛ ۳.
کتاب فی النبض إلى طثرون و إلى سائر المتعلمین؛ ۴. کتاب إلى
إغلقون؛ ۵. کتاب الاسطقسات؛ ۶. کتاب المزاج؛ ۷. کتاب فی
القوى الطیبة؛ ۸. کتاب التشریح (مشکل از تشریح العظام،
تشریح العضل، تشریح العصب، تشریح العروق غیرالضواری،
تشریح العروق الضواری؛ ۹. کتاب العلل و الاعراض (شامل
أصناف الامراض، اسباب الامراض، اصناف الاعراض، اسباب
الاعراض)؛ ۱۰. کتاب تعرف علل الأعضاء الباطنة؛ ۱۱. کتاب
النبض الكبير؛ ۱۲. کتاب البحران؛ ۱۳. کتاب ایام البحران؛ ۱۴.
کتاب اصناف الحمیات؛ ۱۵. کتاب حيلة البرء؛ ۱۶. کتاب تدبیر
الأصحاء یا کتاب فی الحيلة لحفظ الصحة. بیشتر این کتاب‌ها را
حنین ترجمه کرده است، قسمت‌هایی را هم حییش ترجمه و

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ سه تملک کهن و یکی از آنها

مورخ ۱۰۵۴؛ کاغذ: دولت آبادی ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج

قهوه‌ای، ۷۹۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ محشی؛ مهر: «یافت صدر

لقب مسیح الزمان صاحب قران جهانگیر ۱۰۱۸؛ کاغذ: سپاهانی،

جلد: تیماج سرخ، ۴۴ گ، ۲۵ سطر (۱۷×۱۱/۵)، اندازه:

۲۰×۳۶سم [ف: ۱۴-۱۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۰۲/۱

آغاز: ... و الانعاش بالتدبیر ... شرح الباب الاول من کتاب

جالینوس فی فرق الطب، قال سورانوس فی حد الطب: معرفة

الأمر الصحیة و الأمر المرضیة و قال امرلیس: ان الطب معرفة

الأمر الصحیة و هی الأبدان الصحیة؛ انجام: و إن كانت غلیظة

لم ترشح و لم یجر منه شیء منها تم کتاب جوامع الإسکندرانیین

لکتاب جالینوس فی فرق الطب علی الشرح و التلخیص ...

دارای ده باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛

محشی؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۱-۹)، ۲۵ سطر، اندازه:

۱۷/۵×۹سم [ف: ۳۹-۱۵۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ تملک: محمد قاسم بن عبدالقادر؛

کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹۵ص، ۱۵ سطر، اندازه:

۱۸×۱۱/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۵۵]

۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ سر لوح رنگین؛ جلد:

گالینگور قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۳سم [ف: ۲۴]

● جوامع جالینوس فی الامراض الحادثة فی العین < الامراض

الحادثة فی العین

● جوامع جالینوس فی المنی < المنی

● جوامع جالینوس فی تولد الجنین المولود لسبعة

اشهر / طب / عربی

jawāmi'-u jālīnūs fī tawallud-il janīn-il mawlūd li-
sab'at-i ašhur

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: ثابت بن قره ۲۲۱ - ۲۸۸ قمری

ویرایشی از ثابت بن قره از کتاب جالینوس درباره کودکانی که

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

الإنسان ثلاثة و كلها حارة الدم و الروح و المنى و هي في الصبيان كثيرة المقدار و لذلك قال ابقراط: الحار الطبيعي في الصبيان كثير ...

انجام: ان طبایعهم رطبة بسبب اللبن و ليس فيهم حرارة صفراوية يتغير البول و تركنا ذلك لهذا السبب، تمت.

[المخطوطات العربية ۲۸۸۵؛ دنا ۱۰۶۰/۳]

شرح و حواشی:

۱- الجوامع فی البول (ترجمه) = الابوال (ترجمه) = جوامع کتاب

جالینوس فی البول (ترجمه)؛ جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

۲- تفسیر کتاب البول

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۶۰/۲

آغاز: برابر؛ انجام: حاضر تحت العلة بعضها ببعض و الله يعلم بجمع ذلك. تمت جوامع الكتاب..

مقالی است در شش صفحه در بول و اقسام رنگ‌های آن و طبیعت و علامات و علت آن با تصویرها و نموداری؛ خط: نسخ،

بی‌کاه؛ تا: قرن ۱۲؛ وصیت‌نامه محسن بن محمد تربیتی در اصفهان مورخ ۱۲۲۰ یا ۱۰۲۲ق؟؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکئی،

گک (۱۰۴-۱۰۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳/۵سم [ف: ۲-۷۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۲/۲

آغاز و انجام: برابر؛ تمت المقالة لجالینوس علی ید اقل العباد محمد تقی الطیب ... سنه ۱۲۴۶.

کاه: محمد تقی طیب، تا: ۱۲۴۶ق کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قمرز، ۵ ص (۳۶۱-۳۵۷)، ۱۸ و ۲۴ سطر، اندازه: ۳۱×۲۱سم [ف: ۱۹-۵۰۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۳۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاه: حسین بن علی محمد رشتی شهر به مطب: تا: قرن ۱۳؛ جانشیراز؛ محشی؛ افزودگی‌هایی در موضوع طب

به نقل از کتاب اختیارات بدیعی پس از پایان آمده؛ کاغذ: فرنگی، گک (۲۵۴-۲۵۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۹سم [ف: ۳۹-۲۳۰]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الكتاب الجوامع لجالینوس فی البول، ترجمة اسحاق بن حنین رحمه الله

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کاه؛ تا: آغاز قرن ۱۳؛ به دنبال بحر الجواهر فی حل اللغات السائرة؛ گک (۲۱۳-۲۱۸)، اندازه:

۲۰×۱۳سم [ف: ۱-۷۹]

● الجوامع فی البول (ترجمه) = الابوال (ترجمه) =

جوامع کتاب جالینوس فی البول (ترجمه) / طب / فارسی

al-jawāmi' fi-l bawl (t.) = al-abwāl (t.) = jawāmi'-u k.-i

jālīnūs fi-l bawl (t.)

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

خط: نسخ، کاه: معصوم بن حسین، بروجردی، تا: ۱۲۴۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۹ گک (۷-۲۵)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۸-۱۸۷]

۳. قم؛ گلیایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۱۳/۲-۳۸/۲۳۳

آغاز: برابر؛ انجام: در هر باب زیاد ازین شرح و بسط خواهند بکتاب مفاتیح المغالیق که هم از تألیفات این کمیته است رجوع نمایند که آنجا بعضی از قواعد این علم به شرح و بسط بیان شده.

خط: نستعلیق، بی‌کاه؛ تا: ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۶۶؛ از روی خط شاگرد دهدار که او از خط دهدار نقل نموده؛ جلد: تیماج

قهوه‌ای، ۴۶ گک، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۱۲سم [ف: ۳-۱۳۳۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۵۰/۶

آغاز: برابر؛ انجام: که از قاعده شرح قدم بیرون نهی. و العهدة عليك و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، بی‌کاه؛ تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه میشن زرد، ۲۹ گک (۱۱۳-۱۴۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۱۴/۵سم [ف: ۳۲۲-۶]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲/۵

در پنج فصل و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کاه؛ تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۱۲]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱۲

بی‌کاه؛ بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ گک، اندازه: ۳۵/۹×۲۲/۶سم [رایانه]

● الجوامع فی البول = الابوال = جوامع کتاب

جالینوس فی البول / طب / عربی

al-jawāmi' fi-l bawl = al-abwāl = jawāmi'-u k.-i jālīnūs fi-l bawl

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: اسحاق بن حنین ۲۱۵ - ۲۹۸ قمری

در شمار مؤلفات جالینوس یا تفاسیر او بر آثار بقراط، از کتابی با این نام یاد نشده (به فهرست ابن الندیم، ابن القفطی، ابن ابی

اصیبه و بروکلیمان رجوع شد)؛ در شمار جوامع علمای اسکندرانی رساله‌ای به این نام نیست و همچنین در جوامع

ابوالفرح بن عبدالله طیب مسیحی معاصر ابن سینا. در جلد یکم از مقاله اولی از کتاب البحران جالینوس و جوامع آن از ابوالفرح

و از اسکندرانیان، درباره بول و اقسام و الوان آن به تفصیل سخن رفته اما با رساله حاضر مشابه نیست. در نسخه حاضر اقسام بول‌ها

در شکل‌های مانند قاروره نشان داده شده؛ این نام در میان آثار اسحاق بن حنین نیز نیامده است.

آغاز: بسمله جوامع کتاب جالینوس فی البول الاشياء التي بهاتم كون الانسان ثلثة كلها حارة الدم و الروح و المنى و هذه الثلاثة

فی الصبيان كثير المقدار

آغاز: بسملة، قال الفاضل جالینوس: الأشياء التي يتم بها كون

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی شگری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۵۱-پ-۱۵۳)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۲/۳×۱۳/۷سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۰]

● **البیان و التبيين / ادبیات / عربی**

al-bayān wa-t tabyīn

جاحظ، عمرو بن بحر، ۱۵۰-۲۵۵ قمری

jāhez, 'amr ebn-e bahr (768-780)

چاپ: طبع مع شرح غریب الفاظه لحسن الفاکهانی والشیخ الزهری الغمراوی، جزء ۱، المطبوعات العلمیه، ۱۳۱۱ق، وجزء ۲، ۱۳۱۲ و ۱۳۱۳ق.

[الاولاقف العامة موصل ۲/۲۳۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۱-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش ۳۸۸۳؛ خط: نسخ، کا: حیدره حسن دمشقی سراج، تا: ربیع الثانی ۴۵۳ق؛ ۱۲۷گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۲۹۲-۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۲/۲۷

منتخب البیان و التبيين. شامل آیاتی که عبدالله بن کثیر سهمی و خالد بن عبدالله قسری از امیر المؤمنین شنیده بودند؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال ۸۵۲ق؛ در حاشیه آن نوشته شده: «یخط ابن مکی حاشیه»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن بنفش، اص (۷۴)، اندازه: ۲۸×۱۸/۲سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۵]

● **البیان و التبيين = حل شکوک الرازی علی کتب**

جالینوس / طب / عربی

al-bayān wa-t tabyīn = ḥall-u šukūk-ir rāzī 'alā kutub-i jālīnūs

زهرالایادی، زهر بن عبدالملک، ۵۲۵ قمری

zahr-ol-ayādī, zahr ebn-e 'abd-ol-malek (- 1132)

وابسته به: الشکوک علی جالینوس؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳ق)

در میان تألیفات عدیده محمد بن زکریا رازی کتابی وجود دارد موسوم به «شکوک»، که موضوع آن اساساً اختصاص دارد به ذکر خطاها و تناقضات اقوال و آراء جالینوس طیب در خصوص مباحث و مسائل مربوط به طب و فلسفه و الهیات و علوم طبیعی که بعدها یکی از مشاهیر علما و اطباء اندلس دفع و حل همه این شکوک را بر کتب جالینوس به عهده گرفت و کتاب خاص مستقلاً در رد آن تألیف کرد که معروف است به حل شکوک رازی. در مقدمه این کتاب ابوالعلا می گوید که من مصنفات رازی را که همگی حاکی از وفور علم و قوت فهم و

کشمیری، عبدالکریم بن عاقبت محمود
kešmīrī, 'abd-ol-karīm ebn-e āqebāt mahmūd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۰۱

آغاز: بسمله الحمد لله الذی علم الانسان ما لم یعلم ... و بعد بنده حقیر سراپا ... بواسطه توطن؛ انجام: روی توجه سمعت دارالسلطنة لاهور آورد.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

← بیان واقعه < الواقعة الحقیانیة

← بیان واقعه امیر تیمور < واقعه امیر تیمور

← البیان و الانشاء < اساس الاقتباس

● **البیان و التبيان / کیمیا / عربی**

al-bayān wa-t tibyān

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

مقاله هفتادم از کتاب «السبعون» اوست. این کتاب غیر از کتاب «البیان» او می باشد که در ضمن مجموعه رساله های یازده گانه او چاپ شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد وآله اجمعین قد سبق لنا هذا تسعة و ستون کتاباً کل کتاب منها فی فن من فنون الصناعة و نحن نذكر فی کتابنا هذا و هو السبعون و هو تمام کتبنا هذه الاشياء من تفاسیر التداویر المذكورة فی کتابنا هذه فنبده من ذلك بالحيوان

[دنا ۴۸۱/۸ (کتاب البیان)؛ سزگین، تاریخ نگارهای عربی ۴: ۲۸۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۵۳

آغاز: برابر؛ انجام: اصفا الیه امر الجنس الاخیرین لیستکمل خط: نستعلیق جلیبا، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یک لا قرمز، ۳گ (۷۸-۸۰)، اندازه: ۲۳/۲×۱۵/۶سم [ف: ۴۵۲-۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۶۷

آغاز: برابر؛ انجام: فعلی من هو اعلم منه یحفظ ما فیها من معنی م اعمل بما فیها فوالله لقد قربت ما فیها تقریباً کثیراً و ینبغی ان استاده بدرسه لها النصب بها بدرسه ما ینبغ ان شاء الله عزوجل. انجامه: تمت المقالة السبعون بحمدالله و نعمة و هی آخرها و صلی الله علی سیدنا محمد نبیه و علی آله و سلم تسلیماً کثیراً دائماً ابداً فی شهر صفر من سنة ۱۲۸۸. لعمرك ان جابر غیر واو xx باقول تبرهن للعقول / و اعمال مشرفة غوال xx مصححة الروایة و النقول / فلم ینکر جلالتها بله xx سوی ذی ظلمة سفه جهول / و کیف یسوع دفع ضعیف رأی xx و سبان الانام مع الکهول / نقول بان جابر نعم واو xx لما ملا الجبال مع السهول

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

۱. اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲ / ۱۳۹۱

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۸۲/۱۲
آغاز: گلدسته گلزار محبت و داد نوباه بوستان یگانگی و اتحاد
که چون نفحه عطر بیز صبا از عالم جان
خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۳ گک
(۱۷۴-۱۷۶)، اندازه: ۲۲/۲×۱۳ سم [ف: ۲۹/۱-۵۵۰]

● کتاب ثلاثین کلمة / کیمیا / عربی

k.-u talāṭīn-i kalima

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

با عنوان «کتاب الثلاثین» در نسخه «و الايضاح» در دیباچه.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۶

آغاز: بسمله، الحمد لله المنفرد بر بویته المتحد بوحداية الخالق
بقدرته ... ان الامانة لما تحملها الجاني على نفسه؛ **انجام**؛ و هی
آخر ما فی الباب و الكتاب فاعرفها و اعلم بها ان شاء الله تعالى
خط: نستعلیق چلیبا، بی ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه
میشن، ۲ گک (۲۰-۲۱ پ)، اندازه: ۲۳/۲×۱۵/۶ سم [ف: ۴۴۳-۶]

● کتاب جالینوس / طب / عربی

k.-u jālīnūs

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری
کتاب دارای ده «فصل» مختصر است

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۵/۳

آغاز: بسمله - حکمی جالینوس فی کتابه الجامع ما فسرہ حسین ابن
ابی اسحق ابتداء الاول؛ **انجام**؛ اذاریت المریض احیانا ثابت العقل
و احیانا یغیب فانه یخاف علیه - تم کلامه رحمه الله ...
کاتب: اسماعیل طیب شیرازی فرزند آقا هادی، تا: جمادی الثانی
۱۲۳۹ ق؛ ۳ ص، ۱۰-۹ سطر [ف: ۳۱۷-۱]

● کتاب جالینوس فی الاسطقات علی رأی بقراط <
الاسطقات علی رأی بقراط
● کتاب جالینوس فی الاشياء الخارجة عن الطبيعة < العلل و
الاعراض

● کتاب جالینوس فی انه ... / طب / عربی

k.-u jālīnūs fī anna-hū ...

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری
کتاب جالینوس فی انه يجب ان يكون الطيب الفاضل فيلسوفا؛

● کتاب التوحید / کلام و اعتقادات / عربی

k.-ut tawhīd

ابن حیون، نعمان بن محمد، - ۳۶۳ قمری

ebn-e hayyūn, no'mān ebn-e mohammad (- 974)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۹

نسخه اصل: کتابخانه دولتی برلین، شماره ۲۹۵۸ مجموعه اورپنتال؛
بی ک، بی تا [عکسی ف: ۳۸۹-۵]

● کتاب التوحید بین ارسوطالیس و جالینوس < اعضاء الانسان

● کتاب الثاني المقالة الثانية فی بیان جهة الجسم /

فلسفه / عربی

al-kitāb-uttānī al-maqālat-uttāniya fī bayān-i jahat-il
jism

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵ - ۱۲۴۵ قمری
narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۰۹/۱-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ خط: نستعلیق و نسخ، بی ک،
بی تا؛ خط خورده اصل، در طبیعی؛ قطع: بیاضی ربعی [فیلمها ف:
۱۵۷-۲]

● کتاب الثلاثین / کیمیا / عربی

k.-uttalāṭīn

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۳

آغاز: يقول انه ذاكرة باب الاعظم بتمامه فی هذه الثلاثون كلمة فی
مرتبة العليا قد صح ان اول ما يبده به التقطير و هو ان يكون الحجر
فی قرعه؛ **انجام**؛ فالتقير واحداً من الالف على الف كذلك الى
منتهى الحساب و هذه كلمة ثلاثون و هي آخر ما فی الباب و
الكتاب فاعرفها و اعلم بها ان شاء الله.
خط: نسخ، بی ک، تا: صفر ۱۲۸۸ ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴ گک (۹-)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

ایجاد می کند و دیگری اندام های مشابه الاجزاء را از آن به وجود می آورد و دیگری اندام های مشابه الاجزاء را به شکل و وضع و اندازه و شماره ای که در هر یک از اندام های مرکب مورد نیاز است تشکیل می دهد، و نیز اینکه ۴ نیرو در خدمت نیروی تغذیه است، یعنی نیروهای جاذبه و ماسکه و دگرگون کننده (مغیره) و دافعه.

[تاریخ نگارش های عربی (سزگین) ج ۴: ۱۳۲]

شوح و حواشی:

۱- القوی الطبیعیة (جوامع) = جوامع القوی الطبیعیة جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۹۱/۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم. رب وفق برحمتك المقالة الاولى من كتاب جالينوس في القوی الطبیعیة قال جالينوس؛ انجام: بالمقدار الذي يعلمون انه يكتفى. ص ۳۲۹
خط: نسخ، بی کا، تا: ۶۰۴؛ افتادگی: انجام (قسمتی از مقاله سوم کتاب القوی الطبیعیة ناقص است)؛ ۱۱۸ص (۲۱۲-۳۲۹)، ۱۷ سطر [نشریه: ۳-۳۶۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۹

در سه مقاله؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰ و ۱۱؛ ۲۶ گک (۱۵۴ پ-۱۷۹ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۳۵×۲۰سم [ف: ۱۴-۴۰۲۰]

● القوی الطبیعیة / طب / عربی

al-quwa-tṭabī'īyya

عراقی، عبدالله بن طیب، -۴۳۴ قمری

'erāqī, 'abd-ol-lāh ebn-e tayyeb (- 1043)
موضوع بحث در آن نیروی جاذبه و دافعه و هاضمه و ماسکه بدن انسان و منظور مصنف اثبات آن است که این چهار نیرو همه از یک منبع سرچشمه می گیرند یعنی فعالیت های مختلف یک نیروی اصلی بوده و بر خلاف آنچه مشهور می باشد چهار نیروی مستقل نیستند. همین گفتار است که ابن سینا بر آن ردی نوشت.

آغاز: قال: اقتضى تصنيفي لهذا المقالة المحبة التي بينا عرضي و البيان على ان القوی الجاذبة و الماسكة و الهاظمة و الدافعة هي قوة واحدة في الموضوع و افعالها اربعة
انجام: تو اذا كان مزاجه واحدا و القوة التابعة له واحدة فهذا يجري و يعنى في مطلوبنا هذا و عنده فلنقطع الكلام في مقالنا هذه و لو اهب العقل مستحق الحمد الحمد بلانهاية كما هو اهله. و هو حسينا و نعا كمعين تمت مقالة للشيخ ابوالفرج عبدالله ابن الطيب في القوی الطبیعیة.

چاپ: در رسائل ابن سینا، جلد اول (استانبول)

شرح و حواشی:

۱- الرد علی ابی الفرج الطیب فی رسالته فی القوی الطبیعیة؛ ابن سینا،

[۱۷/۵×۲۷سم]ف: ۱۴۴

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۹۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر محمد سلیمان بن میر معصوم حسینی، تا: رجب ۱۰۴۸ق، جا: اصفهان مدرسه ملا عبدالله؛ جلد: تیماج، ۴ گک (۲۲ پ-۲۵ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۸۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۳ گک (۶۴ پ-۶۶ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۷/۵×۱۸سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۲۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طیبی، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۵۹-۱۶۳)، ۲۵ سطر [ستا: ف: ۲-۱۹۰]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶/۲۲

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳ص (۱۰۹-۱۱۱) [ف: ۵-۴۱۳]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۹۱

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲ گک (۲۷۱ پ-۲۷۲ر) [ف: ۵-۴۱۳]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹/۱۷۹-۷۷۹۹/۴

آغاز: لما عرفت انا اعطيناها اسم النفس من حيث ... القسم الاول في النفس و قواها؛ انجام: و قد عرفت صافية ثم لم لا يجوز ان اتفق واحدة و الالات متعددة او الرابط

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا، ۶ گک، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۶-۳۲۵۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ ۲۱ص [ف: ۳-۳۱۹]

● القوی الطبیعیة = کتاب جالینوس فی القوی

الطبیعیة / طب / عربی

al-quwa-tṭabī'īyya = k-u jālinūs fi-l al-quwa-tṭabī'īyya

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālinūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری
کتاب در سه «مقاله» تألیف شده است و هدف او این است که نشان دهد کار بدن به وسیله سه نیروی طبیعی سامان می یابد، یعنی نیروی تولید مثل، نیروی رشد و نیروی تغذیه، و این که نیروی تولید مثل از دو نیرو تشکیل می شود که یکی از آنها نطفه را دگرگون می سازد و خاصیت باردار ساختن را در آن

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۱۶

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۰-۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۳ گگ
(۲۹۵-۲۹۷ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۴-۴۰۲۲]

● **القول فی الخطابات الشفاهیه / فقه / عربی**

al-qawl fi-l xiṭābāt-iš šafāhiyya

گلپایگانی، محمد حسین بن محمد، ق ۱۴
golpāyḡānī-mohammad hoseyn ebn-e mohammad (-
14c)

دارای مباحث: خطبه های شرعی کلی، موجود، غایب و حاضر و معلوم و نیز خطبه های کلی و جزئی.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲/۸

آغاز: القول فی الخطابات الشفاهیه و قبل الشروع فی المرام لابد من تمهید مقال الاول؛ انجام: هو العموم و الدلیل علیه قدم و لنختم الکلام فی هذا المرام بعون الله الملك العلام ... و الحمد لله اولاً و آخراً محمد حسین بن محمد گلپایگانی روز شنبه ۱۶ ذی الحجة الحرام سنة ۱۳۲ فی دارالسلطنه.

خط: تحریری، کاه: محمد حسین ابن ملا عبدالعلی گواری، تا: سه شنبه محرم ۱۳۰۰ق؛ ۲۰ گگ (۲۳۳ر-
۲۵۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]

● **القول فی الرباء / فقه / عربی**

al-qawl fi-r ribā'

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۹۳/۷

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س ۹ش ۲-۳۴]

● **القول فی الساعات و دوران الحمی / طب / عربی**

al-qawl fi-s sā'āt wa dawarān-ul ḥimā

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۱۴

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۰-۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱ گگ
(۲۹۵ر-۲۹۵پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۴-۴۰۲۱]

● **القول فی صعود الحمی و هبوطها / طب / عربی**

al-qawl fi šu'ūd-il ḥimā wa hubūṭuhā

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۱۵

پاکمی شود یا به همان حالت سابق (نجس بودن) خود باقی می ماند و به هیچ وجه پاک نمی شود؟ این موضوع را با اشاره به اقوال علما مورد بحث و مذاقه قرار داده و خود معتقد به عدم طهارت است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۴۳

آغاز: سؤال فی اعضاء بسم الله خير الاسماء بارک الله فی علومکم ما تقولون فی هذه الصورة اقتل الرجلان من العسکر؛ انجام: لم يتعرض للحکم فی اسلاف اصحابنا العظام علیهم السلام و آخر دعوینا ... اجمعین.

خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۲۸۰ق؛ محشی به لفظ «منه مدظله العالی»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۶ گگ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۵۳۹]

● **القول الفصیح فی تعیین الذبیح / تاریخ / عربی**

al-qawl-ul faṣīḥ fī ta'yīn-iddabīḥ

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūṭī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

درباره اختلاف تاریخی که آیا اسماعیل یا اسحاق ذبیح بودند و داستان شان در قرآن کریم ذکر شده، در این رساله ترجیح می دهد که اسماعیل بوده است.

چاپ: قاهره، مطبعة المنیریة، ۵ص، ۱۳۵۳ق، در جزء اول کتاب الحاوی للفتاوی چاپ شده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۳/۱۲

آغاز: الحمد لله و سلام علی عبادہ ... و بعد فقد وردت الی فتوی فالسید اسحاق و السيد اسماعیل آی الذبیح منهما؛ انجام: و کنت ملت الیه فی علم التفسیر و أنا الان متوقف علی ذلك.

خط: نسخ زیبا بسیار مغلوط، بی کاه، بی تا؛ مجدول؛ ۳ گگ (۶۸پ-
۷۰پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۶-۳۲۳]

● **القول فی الابصار و المبصر / طبیعیات**

al-qawl-u fi-l abṣār wa-l mubṣir

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۸۳بخش ۳

نسخه اصل: قاهره، احمد تیمور، حکمة ۹۸؛ کاه: احمد بن مصطفی عاشور بلیسی، تا: ۱ جمادی الاول ۱۲۲۳ق [ف: ۱۵۶-]

● **القول فی انواع البحرانات و تفسیر البحران / طب / عربی**

al-qawl fi anwā'-il buḥrānāt wa tafsīr-ul bohrān

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

اغلوqn فی شفاء الامراض

اللمس و یولم تمت جوامع ... المقالة الاولى من کتاب جالینوس الی اغلوqn.

پایان: و المعفن اقل قوة و الطف تمت جوامع ... المقالة الثانية ... الی اغلوqn.

در دو مقاله: المقالة الاولى، المقالة الثانية؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۰؛ در صفحه ۹۵ چنین آمده: «الجزء الثاني من جوامع الاسکندرانیین لکتاب جالینوس الستة عشر المنسوب الی انفلاوس الاسکندرانی اصلاح عیسی بن اسحق بن زرعة جميعها من السریانی و نقل ما ... و نقص منها و استخراج معانی فصولها و ثمره معانیها و يتضمن هذا الجزء کتاب الاسطقسات، کتاب الامزجة، کتاب القوى الطیعیة، کتاب التشریح»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۵۷ گک (۳۸-پ-۹۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۲۹سم [ف: ۱۹-۲۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۹/۱-طباطبائی

آغاز: برابر؛ انجام؛ اما حمی الدق فمنها ما حدوئه فی الرطوبة ... و یقال لهذه الحمی

خط: نسخ خوب، بی ک، تا: ۹۹۳ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۶ص (۶-۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۲۷]

۴. تهران؛ ملکت؛ شماره نسخه: ۴۴۰۵/۱

المقالة الاولى و الثاني؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۱۹ سطر [ف: ۷-۳۸۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۰۲/۳

آغاز: برابر؛ انجام: و اما قروء الماء فالغرض فی مداواته شیئان، أحدهما التحلیل و الآخر استفراغ ذلك الماء بعلاج الحديد الدوا المحرق و الدوا یجمعهما لفرع واحد إلا ان المحرق أقوى و إغظ و المعفن أقل قوة و أطف. تمت ...

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۵۰ گک (۳۸-پ-۸۷پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۹سم [ف: ۳۹-۱۵۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۴

از مجموعه جوامع الاسکندرانیین؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۷ گک (۲۸-پ-۵۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۵×۳۵سم [ف: ۱۴-۴۰۱۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۷/۲

خط: نسخ، بی ک، تا: ۱۰۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۱۹۸-۲۱۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۵۵]

۸. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۱۶۷/۲

کتاب جالینوس الی اغلوqn من الامراض اشياء يعرض فی کل ندره؛ بی ک، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷-۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [نشریه: ۳-]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۹/۱

آغاز: برابر؛ انجام: و اما قروء الماء فالغرض فی مداواته شیئان: أحدهما التحلیل و الآخر استفراغ ذلك الماء بعلاج الحديد. الدوا المحرق و الدوا المعفن اقل قوة و الطف.

دارای هر دو مقاله؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین، تا: دو شنبه

● کتاب الی اغلوqn فی شفاء الامراض = کتاب فی

مداواة الامراض الی اغلیقون / طب / عربی

k-un ilā aḡlwqun fi šifā'il amrād = k-un fi mudāwāt-il amrād ilā i'ḡliqūn

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری

از جوامع اسکندرانیان تنظیم شده برای متعلمان. در برخی از نسخ، نام این رساله «کتاب فی التاتی لشفاء الامراض» است. این کتاب از دو مقاله تشکیل می شود. هدف جالینوس در این دو مقاله آن است که درمان بیماری های بسیار شایع را با سخنانی کوتاه برای مردی فیلسوف (اغلوqn = گلاوqn) شرح دهد. از آنجا که بدون شناخت بیماری ها نمی توان به درمان پرداخت، جالینوس نیز پیش از پرداختن به موضوع درمان، نشانه های بیماری ها را بیان کرده است. در مقاله نخستین نشانه های برخی تبها و درمان آنها را آورده است. این مقاله به دو بخش تقسیم می شود. در بخش اول تب هایی را شرح می دهد که عوارض نا آشنا ندارند و در بخش دوم به تب هایی می پردازد که با عوارض نا آشنا همراهند و در مقاله دوم نشانه های انواع ورم ها و درمان آنها را بیان می کند. جالینوس این کتاب را همزمان با کتاب «الفرق» تألیف کرده است.

آغاز: بسمله. المقالة الاولى من کتاب جالینوس الاغلوqn ترجمة حنین بن اسحق. اسم الطیعیة یجری فی کلام بقراط علی اربعة اوجه. احدها مزاج البدن و الثاني هیئة البدن و الثالث القوة المدبرة للبدن و الرابع حركة النفس ... مقاله ۲: بسمله جوامع الاسکندرانیین للمقالة الثانية من کتاب جالینوس الی اغلوqn من الامراض اشياء تعرض فی کل ندره و قد ذکرها جالینوس فی کتبه الی قصد بها الکاملین

چاپ: مصر، قاهره، ۱۹۸۲ میلادی، از سوی دکتر محمد سلیم سالم تحقیق

[عیون الانباء ۱-۹۱؛ طبقات الاطباء ۴۱-۴۲]

شرح و حواشی:

۱- کتاب الی اغلوqn فی شفاء الامراض (جوامع)؛ جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱/۴

المقالة الاولى و المقالة الثانية؛ بی ک، تا: ۶۹۲ق؛ در فهرست دو مقاله این رساله به صورت جداگانه (با شماره های ۵۲۱/۴ و ۵۲۱/۵) ثبت شده [ف: ۲-۳۰۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷/۳

آغاز: برابر؛ انجام: مقاله اولی: الورم الحار الصلب الذى یدافع

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳